

Inhoud

Stapeling van kosten en kortingen	2
Van de voorzitter	3
Boekbespreking	3
Impressies symposium	4-7
Van ondernemingspensioenfondsen naar bedrijfstakpensioenfondsen	8
Risicoverevening zorgkosten	10
Eindelijk deelname in besturen	12
Politici wakkeren generatietegenstellingen aan	13
Nog een plaats voor ouderen?	14

In dit nummer

Wordt nogmaals pijnlijk duidelijk dat ouderen geconfronteerd worden met een stapeling van kortingen en kosten: van lagere pensioenuitkeringen tot en met allerlei bijdragen in de zorg. Bij elkaar kunnen ze ouderen zwaar in de portemonnee treffen. Verder wordt met voorbeelden de risicoverevening in de zorg nader uitgelegd. Emeritus-hoogleraar Geert Braam signaleert in zijn bijdrage dat politici de tegenstellingen tussen generaties aanwakkeren. Het aloude verdeel en heers, noemt hij dat. Ook in deze *Expliciet* de ervaringen van enkele leden met de overgang van hun ondernemingspensioenfondsen naar een bedrijfstakpensioenfonds.

FOTO: RUBEN SCHIPPER

Lunchpauze na de Algemene Vergadering van de NVOG

NVOG: realistische plannen

Er tekent zich een steeds groter verschil af in koopkrachtverlies tussen bepaalde groepen gepensioneerden en de rest van Nederland.

In december adviseerde de NVOG haar lidorganisaties over het al dan niet in actie komen tegen de dreigende verlaging van aanvullende pensioenen (afstempelen). Niet in alle gevallen is protest of bezwaar opportuun. Medio februari werd bekend welke fondsen in 2013 moeten afstempelen als er in de loop van dit jaar geen verbetering optreedt. De koepel van ouderenorganisaties CSO liet weten dit zeer te betreuren. Pensioenverlaging is wettelijk mogelijk, maar de vraag is of het niet anders kan. Met de andere ouderenorganisaties pleit de NVOG er al lang voor om de berekenings-systematiek van de dekkingsgraad aan te passen. De discontovoet waarmee de verplichtingen contant worden gemaakt, is sinds december 2011 gebaseerd op een driemaandsgemiddelde, maar dat is onvoldoende. Gelet op het langetermijnperspectief van pensioenfondsen, is een gemiddelde over een langere termijn beter. De Nederlandsche Bank heeft verstandig besloten de korting op pensioenen voorlopig te maximeren op zeven

procent en een mildere discontovoet te hanteren dan eerder was aangekondigd. Deze discontovoet is echter nog altijd onrealistisch laag. Daardoor worden straks meer gepensioneerden in hun portemonnee geraakt dan echt nodig is.

Marktrente

Ook aan de Tweede Kamer liet de NVOG weten dat een korting op de pensioenen van de aangekondigde omvang niet nodig is. Als pensioenfondsen in de herstelplannen in periodes van een jaar aangeven hoe ze een gezonde dekkingsgraad na vijf jaar bereiken, en er daarbij gerekend wordt met een voortschrijdend gemiddelde marktrente, of een dekkingsgraad gebaseerd op bijvoorbeeld een twaalfmaands-voortschrijdend gemiddelde bij de toetsing van het herstelplan, is bij verreweg de meeste fondsen geen afstempeling nodig.

NVOG-voorzitter Martin van Rooijen zegt hierover: 'Het pensioendossier is al ingewikkeld genoeg. We moeten het niet moeilijker maken dan nodig is. Met ons voorstel proberen we realisme in de plannen te brengen en verder paniekvoetbal te voorkomen.'

Stapelning van kosten en kortingen

— van de redactie —

Gepensioneerden worden ook zonder korting van pensioenen geconfronteerd met een koopkrachtachteruitgang. Dit als gevolg van het achterblijven van de indexatie van de pensioenen. Daarnaast hebben vooral ouderen te maken met stijgende zorgkosten. De korting op de pensioenen, waarvan niet vaststaat of en hoe die hersteld kan worden, komt daar voor sommigen nog eens bovenop.

De NVOG heeft berekend dat tussen 2009 en 2012 driekwart van de aanvullende pensioenen zeven procent achterbleef op de stijgende kosten van levensonderhoud. Vergeleken met werkenden is de achterstand van gepensioneerden nog groter. Daar komt de koopkrachtachteruitgang van dit jaar dan nog bij. Naarmate het aanvullend

pensioen hoger is en er minder geïn-dexeerd is, is de koopkrachtontwikkeling het belabberdst. Alleenstaanden hebben hierbij een nog slechtere positie dan anderen. Terwijl het kabinet zegt het meest rechtse beleid sinds de Tweede Wereldoorlog te voeren, vindt er voor gepensioneerden een enorme nivellering plaats.

Een ander interessant onderzoek binnen de NVOG leidde tot de conclusie dat de financiële positie van pensioenfondsen eind 2011 aanzienlijk sterker zou zijn geweest, als er in de periode 1993 - 2005 kostendekkende premies zouden zijn betaald en dit geld belegd was. Volgens onze ramingen bedraagt de totale waarde van het opgelopen premietekort rond de honderd miljard euro, een niet gering bedrag. Daarmee zouden de dekkingsgraden van de pensioenfondsen nu circa dertien procent hoger hebben kunnen liggen, waardoor pensioenverlagingen helemaal niet nodig waren. Deze globale berekening is gebaseerd op publicaties van het CPB en de Pensioenfederatie.

Niet nodig

Wat voor de NVOG als een paal boven water blijft staan, is dat een drastische stelselherziening, zoals voorgesteld in het pensioenakkoord van najaar 2011, niet nodig is om de problemen rond de pensioenen op te lossen. In maart zitten de ouderenorganisaties weer om tafel met de minister en zijn ambtenaren om de uitwerking van het pensioenakkoord te bespreken. In de afgelopen maanden waren er via de CSO informele contacten om de stappen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te kunnen volgen. Vooral de ideeën over het invaren van bestaande pensioenrechten zijn van groot belang. Al in het voorjaar van 2011 riep de NVOG een stichting in het leven die ingezet kan worden wanneer

blijkt dat bestaande rechten worden aangetast.

Zodra de plannen van het ministerie bekend zijn, zal de CSO deskundigen laten beoordelen in hoeverre de gevonden oplossingen voor het invaarvraagstuk aanvaardbaar of aanvechtbaar zijn.

Media

Verschillende keren toonden de media zich in de afgelopen tijd geïnteresseerd in de standpunten en activiteiten van ouderenorganisaties. Vooral de NVOG haalde regelmatig de publiciteit, zeker rond het pensioendossier. Ook het debat met jongerenorganisaties, die eigenlijk net zo ongerust zijn over ontwikkelingen die ouderen al langer bezighouden, wordt niet uit de weg gegaan. Steeds vaker bezoeken ze elkaars bijeenkomsten of geven ze samen hun visie in de media, ook al verschillen de meningen soms sterk. Een goede ontwikkeling, die ook tijdens het symposium van de NVOG in november al positief werd begroet, toen daar verschillende jongeren het woord kregen.

Hoe meer dialoog er is tussen organisaties buiten het toch wat gesloten circuit van sociale partners, hoe sterker het tegengeluid zich kan ontwikkelen. Op den duur kan niemand daar nog omheen.

Lidmaatschap van NVOG

Verenigingen van gepensioneerden die zich willen aansluiten bij de NVOG kunnen contact opnemen met het bureau: 030-284 60 80. Uiteraard is het mogelijk om eerst een gesprek of presentatie over de NVOG te krijgen, en over de voordelen van het lidmaatschap.

Voor het opzeggen van het lidmaatschap geldt een termijn van zes maanden. Opzeggen voor 1 juli van een kalenderjaar betekent het einde van het lidmaatschap per 1 januari daaropvolgend. Na 1 juli opzeggen, betekent dat het lidmaatschap een heel kalenderjaar daarna stopt (art.10 statuten).

Voor de documentatie inzake premiekortingen 1993-2005 en het koopkrachtverlies 2009-2012: zie de website van de NVOG.

Liever verbeteren dan verbouwen

Als ik nadenk over pensioenen, zorg en welzijn voor ouderen en de politiek, concludeer ik dat er de komende tijd veel gaat veranderen. Onderzoek van John Kotter, de Amerikaanse deskundige op het gebied van verandermanagement, wijst uit dat ongeveer dertig procent van de veranderingen slaagt. In zeventig procent van de gevallen kijk je terug op een mislukking en moet de conclusie zijn: hadden we het maar nooit gedaan. Dit is al tientallen jaren zo.

Het doorvoeren van veranderingen is blijkbaar veel moeilijker dan je denkt. De mens is namelijk afkerig van verandering. De natuur van de mens is om gebaande wegen te volgen en voorzichtig datgene te doen dat door anderen eerder succesvol is uitgeprobeerd.

Ik ben bang dat als je terugkijkt naar politieke voorstellen tot verandering, het slagingspercentage nog lager is dan dertig procent. Tegelijkertijd zien we dat de politiek een angstige, nerveuze en hyperactieve beleidsmachine is geworden. Steeds nieuwe Kamerleden verdringen zich steeds vaker om de interruptiemicrofoon, waar ze vragen om maatregelen tegen een publicitair tijdelijk in de belangstelling staande misstand.

Uitzondering

Inderdaad, veel van wat er veranderd wordt gaat mis, denk alleen maar aan het onderwijs, dat net als de musea in Amsterdam permanent in de steigers staat. We moeten hiervan leren dat verandering een uitzondering moet zijn en zorgvuldig moet worden

FOTO: RUBEN SCHIPPER

voorbereid. Wat nu wordt voorgesteld voor het Nederlandse pensioenstelsel is een schoolvoorbeeld van een veel te gecompliceerde, deels contraproductieve verandering. Laten we hopen dat we het bestaande stelsel, dat zijn waarde heeft bewezen, zoveel mogelijk in stand kunnen houden. De huidige Pensioenwet bestaat nog maar sinds 2007. Enige kleine verbeteringen binnen deze wet zijn voldoende om het overgrote deel van de pensioenfondsen in een rustiger vaarwater te krijgen. Dat is tot nu toe onze inzet.

Martin van Rooijen

BOEKBESPREKING

De boze babyboomer

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beslaat de legendarische geboortegolf van na de Tweede Wereldoorlog, de 'babyboom', de geboortejaren 1946-1953. Journalist en columnist Anet Bleich (1951) is van deze generatie, ook wel de protestgeneratie genoemd.

Bleich was actief in de studentenbeweging van eind jaren zestig, die inspraak eiste en 'autoriteit' ter discussie stelde. Ze schroomt in dit boekje niet om kritisch te zijn over zichzelf, over die tijd en over de uitwassen van wat er door de protesten in haar jonge jaren

werd bereikt. Bleich analyseert hoe het komt dat nu nationalisme en angst de samenleving in de greep houden. Waarom protesteren haar generatiegenoten nu nauwelijks nog tegen bepaalde ontwikkelingen?

Bleich beschrijft de politieke ontwikkelingen van de *Revoluutsie* tot 9/11 in 2001, de dag dat de Twin Towers door vliegtuigkapers werden vernietigd. Er traden nadien grote 'ideologische verschuivingen' op. Welbeschouwd ziet Bleich zelfs een overeenkomst met de protestbewegingen van 1968: verzet tegen het establishment. Maar Bleich

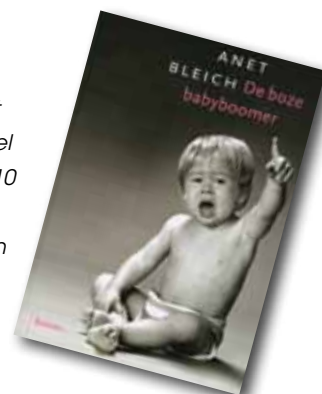
betreurt dat het huidige verzet zich nu richt op 'links' en wat daarmee geassocieerd wordt. Bleich vindt dat het land beheerst wordt door 'botteriken'. Het wordt volgens haar weer tijd voor tegenspraak.

Anet Bleich, *De boze babyboomer*
2011 / Balans / 94 pagina's / € 6,95
ISBN 978 94 600 33551

Leestip:

Wisseling

van de wacht,
rapport van het
Sociaal Cultureel
Planbureau, 2010
(www.scp.nl),
waarnaar Bleich
verwijst als
het gaat om
Babyboomers.

Symposium Solidariteit tussen generaties — vanzelfsprekend!?

— Marieke Sjerps —

De NVOG bestaat 25 jaar! Het symposium dat de vereniging op 23 november ter gelegenheid van dit jubileum hield was een groot succes. Om te beginnen al door de gastvrije ontvangst bij Belangenvereniging Postactieven ABN-AMRO. Voor deze gelegenheid mocht de NVOG gebruikmaken van het prestigieuze hoofdkantoor van ABN AMRO aan de Zuidas in Amsterdam.

Het symposiumprogramma *Solidariteit tussen generaties — vanzelfsprekend!?* sloot nauw aan bij de actualiteit. De NVOG had dit thema gekozen, omdat solidariteit in al haar verschijningsvormen de laatste jaren erg onder druk

staat. Verschillende aspecten van dit vraagstuk kwamen dan ook aan bod. Bovendien nam de NVOG met deze bijeenkomst een voorschot op het *European Year for Active Aging and Solidarity between Generations 2012*. Zo'n tweehonderd gasten bezochten de bijeenkomst.

Na een welkomstwoord van NVOG-voorzitter Martin van Rooijen, waarbij hij de actuele situatie rond de pensioenen beschreef, gaf dagvoorzitter Joop Rietmulder voor het onderdeel **pensioen en inkomen** het woord aan Guus Wouters, directeur van Pensioenfonds Metaal en Techniek.

In kort bestek voerde Wouters de bezoekers langs recente economische en demografische ontwikkelingen. Intergenerationele solidariteit is volgens hem alleen houdbaar onder bepaalde condities. Niemand kan een beroep doen op voorgaande of komende generaties wanneer de buffers niet goed meer functioneren. Hierdoor is de solidariteit tussen generaties aan grenzen gebonden.

Lucien Vijverberg (CDJA) en Thomas Bakker (Jonge Democraten) kregen samen een kwartier om op de lezing van Wouters te reageren en eigen standpunten in te brengen.

› *vervolg tekst op p. 6*

Martin van Rooijen

Guus Wouters (PMT)

Martijn Jonk van JOVD in debat met Leon Botter van ROOD, jong in de SP (op de rug gezien)

V.l.n.r. Thomas Bakker (Jonge Democraten), dagvoorzitter Joop Rietmulder, Lucien Vijverberg (CDJA)

— Foto's: Ruben Schipper —

Tijdens het onderdeel **solidariteit in zorg en welzijn** liet Robbert Huijsman (Achmea/Agis) zien voor welke vraagstukken de financiering van de zorg staat. Hij gaf onder meer uitleg over de risicoverevening. De reflectanten op dit onderwerp waren Leon Botter (ROOD, jong in de SP) en Martijn Jonk (JOVD). De jonge politici wisten hun gehoor te boeien en onderbouwden hun stellingen goed. Uiteraard kre-

gen ook de deelnemers in de zaal de gelegenheid om vragen te stellen en opmerkingen te maken. Ten slotte onderhield innovatiemanager Maarten Korz op een humoristische wijze het publiek. Zijn flitsende diashow toonde hoe de maatschappij er over een aantal jaren uitziet: het nieuwe werken, mobiele netwerken, wat is de impact van deze ontwikkelingen op het bedrijfsleven?

Maarten Korz

Peter van der Horst (lid van verdienste) (Vereniging van Nederlandse oud-Loodsen VNo-L) krijgt het woord van dagvoorzitter Rietmulder

Links vooraan spreker
 Robbert Huijsman (Achmea/
 Agis), 4e van links Lucien
 Vijverberg (CDJA), 3e en 2e
 van rechts zijn Leon Botter
 (ROOD, jong in de SP) en
 Thomas Bakker (Jonge
 Democraten)

De Falcon Town Jazz
 Band tijdens de receptie

Van ondernemings- naar bedrijfstakpensioenfondsen

— Henk Boom —

Het zal je maar gebeuren. De medezeggenschap bij het ondernemingspensioenfonds is prima geregeld. Namens de gepensioneerden is er een bestuurslid benoemd, is iemand actief in het interne toezicht en zijn twee van de zes leden van het verantwoordingsorgaan gepensioneerd. En dan besluit het pensioenfonds op te gaan in een bedrijfstakpensioenfonds.

Dit overkwam mijn vereniging van gepensioneerden van Siemens, die overigens volledig achter de motivatie van de overgang naar het bedrijfstakpensioenfonds PME staat. Hoe nu verder bij die PME, waar een deelnemersraad is van 22 leden, waarvan 11 gepensioneerden, die op één na allemaal zijn voorgedragen door de vakbonden? Hetzelfde geldt voor het verantwoordingsorgaan: allemaal vak-

bondsleden. Ook het bestuur bestaat voor de helft uit leden van de vakbond — de andere helft is werkgeversvertegenwoordiger en de voorzitter is onafhankelijk.

De VG Siemens heeft zo'n 900 leden, de PME telt 150.000 pensioengerechtigden, dus erg veel indruk zullen we daar niet maken. Overigens is de VG volgens de Pensioenwet wel gerechtigd om kandidaten voor te dragen voor de deelnemersraad, want we hebben meer dan 250 leden.

Verder

Hoe gaan we verder met onze vereniging? Er blijken meerdere mogelijkheden te zijn. Gewoon op de oude voet voort gaan, dus als VG Siemens? Dan komt er van de belangenbehartiging niet veel meer terecht. De VG wordt een gezelligheidsvereniging met één keer per jaar een algemene ledenvergadering. De vereniging na de overgang opheffen? Dan is er van belangenbehartiging helemaal geen sprake meer. De leden zullen zich behoorlijk bekocht voelen. En mocht iemand later toch weer een vereniging willen oprichten, dan zal dat moeilijk worden.

De vereniging van Siemens-gepensioneerden heeft zich afgevraagd of het mogelijk is om samen met andere verenigingen iets te ondernemen. Ook het fonds van de VG Draka/NKF is immers overgegaan naar de PME. Het fonds van de VG Stork had hetzelfde plan. Daarom heeft ons bestuur contact gezocht met de andere verenigingen. Ook zij bleken beducht te zijn voor het verlies van medezeggenschap van de gepensioneerden bij PME, gezien

de positie van de vakbonden daar. De drie verenigingen besloten om gezamenlijk op te trekken, zodat ze een betere uitgangspositie zouden hebben bij afspraken over de medezeggenschap bij PME.

Identiteit

Er waren twee mogelijkheden om deze plannen te verwezenlijken. De eerste was om de drie verenigingen op te heffen en als één grote nieuwe vereniging verder te gaan. Dit heeft het voordeel dat ook andere PME-gepensioneerden lid kunnen worden, dan alleen zij die afkomstig zijn van Siemens, Stork of Draka/NKF. Het nadeel is echter dat elke vereniging haar identiteit verliest. Sommige hebben vaak nog een goede band met de oud-werkgever. Bij de VG Siemens bijvoorbeeld vergadert het bestuur op een locatie van Siemens en ook is de algemene ledenvergadering bij dit bedrijf in huis. Volgens ons worden nieuwe gepensioneerden sneller lid van een vereniging met de bedrijfsnaam waarvoor ze jaren hebben gewerkt, dan van een vereniging van PME-gepensioneerden.

Een andere mogelijkheid, waar we uiteindelijk voor hebben gekozen, is een federatie met de drie afzonderlijke verenigingen. Er is simpelweg een nieuwe vereniging opgericht: *Vereniging van organisaties van gepensioneerden bij de PME*. De statuten zijn eind decem-

ber 2011 getekend bij de notaris en ook bij de Kamer van Koophandel is alles geregistreerd.

Deze nieuwe koepelvereniging heeft als enige doelstelling de medezeggenschap bij PME in de ruimste zin te realiseren. Ze is een voertuig om in gesprek te komen met het PME-bestuur als het gaat om de medezeggenschap en *governance* bij het fonds. Zo kunnen we samen kandidaten voordragen voor verschillende organen. Als bestuursdeelname voor gepensioneerden ook bij de bedrijfstakpensioenfondsen ingevoerd wordt, kan onze nieuwe vereniging hierin eveneens voorzien.

We hebben ook aan de gepensioneerden van PME van andere werkgevers gedacht. Er is al een groepje begonnen met een aparte vereniging, die in een latere fase kan aansluiten bij de koepelvereniging. Dat aansluiten kan ook gelden voor verenigingen waarvan het ondernemingspensioenfonds nu of in de toekomst overgaat naar de PME. De drie verenigingen binnen de nu opgerichte koepelvereniging blijven bestaan en houden hun zelfstandigheid. Ze vertegenwoordigen de belangen van maar liefst twintigduizend pensioengerechtigden. Met onze nu ruim zesduizend leden denken we zo sterker te staan ten opzichte van de vakbonden, die nu nog het alleenrecht hebben binnen het pensioenfonds.

Statistisch gezien zouden de vakbonden circa vierduizend leden onder de PME-gepensioneerden hebben.

Voor nadere informatie kunt u contact met ons zoeken via het NVOG-bureau.

Henk Boom, bestuurslid van de *Vereniging van Gepensioneerden bij Siemens Nederland* en actief als ledenwerver bij het NVOG-bureau

Nu het Pensioenfonds Stork definitief wordt geliquideerd en alle bezittingen en verplichtingen per 1 januari 2012 zijn overgegaan naar het Bedrijfstakpensioenfonds PME, is het ook voor De Vereniging van Gepensioneerden Stork (VGS) duidelijk dat er een einde is gekomen aan de directe medezeggenschap van de gepensioneerden in alle zaken die de pensioenen aangaan. Bij het Pensioenfonds Stork was deze inspraak uitstekend geregeld: in het bestuur van tien personen hadden twee gepensioneerden zitting, al vele jaren, en in de deelnemersraad – met 28 leden – zaten er 18 namens de gepensioneerden. Ook in het verantwoordingsorgaan waren twee van de zes leden gepensioneerden. Alle gepensioneerden in de fondsorganisatie zijn lid van de VGS, die circa 15.000 pensioengerechtigden vertegenwoordigt. De VGS vindt dat ook in de organen van PME onafhankelijke gepensioneerden namens de Verenigingen van Gepensioneerden PME zitting moeten hebben, om de medezeggenschap daadwerkelijk gestalte te geven. Daarom steunt zij van harte de oprichting van de nieuwe koepelvereniging VOG-PME en zal zij daarin op actieve wijze deelnemen. De VGS blijft als herkenbare vereniging bestaan en zal zeker bevorderen dat nieuwe gepensioneerden uit de Stork-bedrijven lid worden.

Henk Duijst, voorzitter VOG PME

Bijna vijfhonderd gepensioneerden van Draka en NKF zijn lid van de VvGDN, opgericht in 2006 omdat toen al de eerste voortekenen kwamen van wijzigingen in het pensioenstelsel. Alle leden hebben een Metalektro pensioen, maar net zoals geldt voor VG Siemens, was de VvGDN te klein om bij PME enige invloed te krijgen. Zelfs in samenwerking zou er onvoldoende schaalgrootte bereikt worden, dus moest er worden gewacht op een volgende gelegenheid.

Die diende zich twee jaar geleden aan bij het besluit van Stork om met PME in zee te gaan. Intussen werd in 2007 het ondernemingspensioenfonds van NKF geliquideerd. De aanspraken en pensioenen werden ondergebracht bij Aegon in een verzekerde regeling en de actieven bij (ook weer) PME. Het is een gezonde ontwikkeling dat de VOG PME, waaraan de Federatie van VG Stork, VG Siemens en onze VvGDN deelnemen, nu klaar staat om bij te dragen aan de medezeggenschap bij PME.

Jan Cieremans, bestuurslid VvGDN, voorzitter van het NVOG Platform VR

Risicoverevening zorgkosten

— Frans van Zon —

Voor wie een chronische ziekte heeft, bijvoorbeeld diabetes type 1, zou het moeilijk kunnen zijn zich voor een redelijk bedrag tegen zorgkosten te verzekeren. Want ook al brengt die ziekte geen hoge kosten met zich mee, verzekeraars verzekeren geen voorspelbare risico's, of 'brandende huizen', want daarmee leidt een verzekeraar meestal verlies.

Toch wordt in Nederland iedereen geaccepteerd bij de zorgverzekeraar van zijn keuze voor een premiebedrag dat voor alle verzekerden geldt. Dit komt omdat de zorgverzekering voor het standaardpakket curatieve zorg met risicoverevening werkt: de zorgverzekeraar krijgt van de rijksoverheid een aanvulling op de (genormeerde) nominale premie, een aanvulling die overeenkomt met de genormeerde werkelijke kosten van zijn verzekerden. Chronisch zieken en duurdere patiënten (bijvoorbeeld nierdialyse) zijn dus geen verliespost.

Sinds zes jaar zijn alle Nederlanders verplicht om zich tegen zorgkosten te verzekeren. De zorgverzekering wordt uitgevoerd door private ondernemingen met winstoogmerk. Zij moeten iedereen inschrijven die zich bij hen voor basiszorg wil verzekeren (*acceptatieplicht*), ze moeten iedere verzekerde dezelfde premie in rekening brengen (*verbod op premiedifferentiatie*) en ze moeten elke verzekerde de voor hem of haar noodzakelijke zorg garanderen (*zorgplicht*). Verzekerden mogen elk jaar overstappen naar een andere verzekeraar.

Tegen deze achtergrond kan een verzekeraar met dure verzekerden niet concurreren met een verzekeraar met gezonde verzekerden. Verzekeraars willen overleven en hebben daarom een sterke drang om goede risico's aan te trekken en slechte af te stoten (*risicoselectie*).

Natuurlijk zou risicoselectie de solidariteit die met het zorgverzekeringsstelsel wordt beoogd ondermijnen. Verzekeraars moeten concurreren op doelmatigheid en kwaliteit en niet op gunstige risico's. Daarom wordt risicoverevening ingezet.

Alle zorgverzekeraars krijgen jaarlijks een financiële bijdrage van het rijk uit het Zorgverzekeringsfonds. Heeft de verzekeraar relatief veel verzekerden met een grote kans op zorgkosten, dan is de bijdrage uit het fonds hoger dan gemiddeld. Bij veel gunstige risico's krijgt hij juist een lagere dan gemiddelde uitkering.

Hierdoor hebben zorgverzekeraars een gelijke uitgangspositie. Als de risicoverevening goed werkt kunnen de verzekeraars hun concurrentie richten op de maatschappelijk beoogde doelen: doelmatige en kwalitatief goede zorg inkopen, efficiënte administratieve processen organiseren en zich richten op hun verzekerden.

Het Zorgverzekeringsfonds wordt gevuld met door de Belastingdienst geïnde inkomensafhankelijke bijdragen en met een rijksbijdrage voor de zorgkosten van minderjarigen. Samen is dat ruim de helft van de kosten van de basisverzekering. De opbrengst van de nominale premie en de bedragen voor het eigen risico zijn de andere inkomensbronnen van de zorgverzekeraar. De bijdrage uit het Zorgverzekeringsfonds is niet, of nauwelijks te beïnvloeden. Ze wordt bepaald door de kenmerken van zijn verzekerden.

Risicoverevening in Nederland is vanaf grofweg 1991 ontwikkeld voor zorgverzekeraars die de Ziekenfondswet uitvoerden voor de curatief somatische zorg (ziekenfondsen). In 2005 is het systeem geschikt gemaakt voor op winst gerichte zorgverzekeraars. De laatste jaren wordt ook een vereveningsmodel ontwikkeld voor de curatieve geestelijke gezondheidszorg.

De Nederlandse risicoverevening is een ex ante vereveningssysteem. Dit betekent dat zorgverzekeraars (ruim) voor het komende jaar horen welk bedrag ze ontvangen. Zo kunnen ze tijdig hun kostendekkende nominale premie voor het komende jaar berekenen en vaststellen.

De vereveningsbijdrage is gebaseerd op een schatting van de kosten van alle verzekerden van een zorgverzekeraar in het komende jaar. Die wordt gemaakt met een econometrisch model dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Hiervoor worden elk jaar opnieuw de empirische relaties tussen kenmerken van een verzekerde (*risicoprofiel*) en de aan de kenmerken toe te kennen zorgkosten doorgerekend en beoordeeld.

De vereveningsbijdrage zelf is het product van normen, kenmerken en het aantal verzekerden. Ze is een saldobedrag: van de totale zorgkosten wordt de eigen inbreng van de zorgverzekeraar — opbrengst nominale (reken)premie en opbrengst eigen risico — afgetrokken. Van de bij de risicoverevening gehanteerde kenmerken is empirisch aangetoond dat ze het meest bruikbaar zijn om — verschillen in — zorgkosten te verklaren.

Raming

Het risicoprofiel van een verzekerde is voor 2012 (curatieve zorg): leeftijd en geslacht, farmacie kostengroep, diagnose kostengroep, aard van het inkomen, regio, sociaaleconomische status, en meerjarig hoge kosten. De kenmerken worden per verzekerde additioneel toegepast, zodat er een raming is van zijn of haar totale kosten.

Leeftijd en geslacht zijn goede indicatoren voor gemiddelde kosten. De meeste chronisch zieken hebben echter hogere kosten dan gemiddeld. Geneesmiddelen- en ziekenhuisgebruik worden gehanteerd om chronisch zieken te traceren. Andere kenmerken brengen hierop nuanceringen aan,

omdat het risico op zorgkosten verschilt naar de aard van het inkomen: bijvoorbeeld een dienstverband of een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Ook zijn er verschillen in het risico op zorgkosten tussen een volkswijk of een landelijk gebied en door andere sociaaleconomische factoren binnen eenzelfde woonomgeving. Het kenmerk 'meerjarig hoge kosten' tenslotte maakt onderscheid binnen de chronische ziekten mogelijk. Het maakt het mogelijk vooraf rekening te houden met de extreem dure verzekerden van een zorgverzekeraar. Tot 2012 werd dit onderscheid achteraf verrekend (*hoge kostenverevening*).

Andere landen

Risicoverevening in de zorgverzekering gebeurt ook bijvoorbeeld in Duitsland, België en Israël. Kwalitatief staat het Nederlandse systeem echter op eenzame hoogte. Bovendien zijn de uitvoeringskosten in Nederland laag, omdat de benodigde gegevens uit de bedrijfsprocessen van de zorgverzekeraars komen. De kwaliteit van de risicoverevening blijkt natuurlijk vooral in de praktijk: in de Nederlandse basiszorgverzekering is er geen risicoselectie op basis van voorspelbare zorgkosten. Het systeem is echter nog steeds in ontwikkeling. Dat maakt haar kwetsbaar, ondanks het internationale predicaat *outstanding*.

- Een structureel zwak punt is dat de gegevens uit afgesloten bedrijfsregistraties van zorgverzekeraars moeten komen. Hierdoor zijn ze twee of drie jaar oud. Ontwikkelingen tot in het premiejaar moeten worden geschat. Voor de schatting zijn overigens bruikbare methoden beschikbaar;
- Verzekerden mogen overstappen. Hierdoor wijkt het werkelijk aantal verzekerden — en hun kenmerken — aan het einde van het jaar af van de raming. De vereveningsbijdrage moet dan ook altijd worden herberekend;
- De normbedragen voor de vereveningsbijdrage worden afgeleid van het macro-prestatiebedrag dat de rijksoverheid voor het premiejaar beschikbaar heeft. Hierin zijn ook ramingen opgenomen voor de gevolgen van beleid, zoals de opbrengst van ombuigingsmaatregelen. De realisatie wijkt meestal af van de raming. Bijvoorbeeld doordat een ombuiging niet (volledig) wordt gerealiseerd. Tot 2012 werden afwijkingen van het macro-prestatiebedrag achteraf gecorrigeerd en werd de vereveningsbijdrage met aangepaste normbedragen opnieuw berekend. Deze macro-nacalculatie is afgeschaft. Dit leidt tot een onnodige kostenstijging. Zorgverzekeraars lopen meer risico waartegen ze zich indekken met een risico-opslag op

de nominale premie. Bovendien moeten ze van de Nederlandse Bank nu een hoger solvabiliteitsreserve aanhouden, wat eveneens leidt tot premieverhoging.

- Zorgverzekeraars hebben niet op alle zorgkosten evenveel invloed. Bijvoorbeeld niet op de infrastructuur van zorgaanbieders. Op deze kosten wordt daarom volledig nagecalculeerd. Een zorgverzekeraar loopt hierop geen risico. Hij dekt zich dus niet in met een premieopslag, maar heeft ook geen prikkel om zich met investeringen van zorgaanbieders bezig te houden.
- De organisatie van de zorg is voortdurend in ontwikkeling. Ook worden er regelmatig nieuwe rekenmethoden geïntroduceerd. Beide noodzaken tot aanpassingen aan de risicoverevening waardoor de voorspelkracht van het model (tijdelijk) minder wordt.

Nederland moet zijn risicoverevening koesteren. Ze is een uniek systeem dat ook internationaal veel waardering krijgt. Belangrijker is echter dat een goed werkende risicoverevening noodzakelijk is om de basiszorgverzekering solidair te houden. Zonder risicoverevening leidt marktwerking tot uitsluiting van mensen met hoge zorgkosten, of met een risico hierop.

Als we de raming toepassen op Heleen de Vries en haar 26-jarige zoon Henk ontstaat het volgende beeld in euro's:

Heleen de Vries	vereveningsbijdrage	Henk de Vries	vereveningsbijdrage
vrouw, 56 jaar	1890	man, 26 jaar	1112
lijdend aan diabetes type 1	1376	geen chronische aandoening	- 207
geen ontslagdiagnose ziekenhuis	- 114	geen ontslagdiagnose ziekenhuis	- 114
aard inkomen: zelfstandig	- 203	aard inkomen: loondienst/overig	- 26
stedelijk gebied	29	stedelijk gebied	29
lage sociaaleconomische status	51	gemiddelde sociaaleconomische status	30
geen meerjarig hoge kosten	- 273	geen meerjarig hoge kosten	- 273
per saldo	2756	per saldo	551

Van de zorgkosten dekt de zorgverzekeraar een deel uit de nominale premie en een ander deel uit de bijdrage eigen risico van de verzekerde. De nominale (reken)premie die in 2012 1050 euro per maand is, wordt afgetrokken van de vereveningsbijdrage. Het eigen risico wordt voor Heleen geraamd op 220 en voor Henk op 88 euro. Voor Heleen de Vries ontvangt de zorgverzekeraar bijna 1500 euro uit het Zorgverzekeringsfonds; voor Henk de Vries moet hij bijna 600 euro storten.

Eindelijk deelname in besturen

— Martina van den Dool —

De Eerste Kamer heeft ingestemd met het initiatiefwetsvoorstel van de Tweede Kamerleden Koşer Kaya (D66) en Blok (VVD), waarin de mogelijkheden voor medezeggenschap van pensioengerechtigden in de besturen van de pensioenfondsen worden uitgebreid. De ouderenorganisaties pleitten al decennia voor een wettelijke vertegenwoordiging van gepensioneerden in alle besturen van de pensioenfondsen op basis van een evenredige zetelverdeling. Het initiatiefwetsvoorstel is een belangrijke stap in deze richting.

De koepel van ouderenorganisaties CSO maakte in het verleden afspraken met de Stichting van de Arbeid over de medezeggenschap van pensioengerechtigden bij pensioenfondsen. Het recht op bestuursdeelname bij alle pensioenfondsen is echter nooit geregeld. Dit gaat nu dus eindelijk gebeuren.

Het kabinet neemt het initiatiefvoorstel als integraal onderdeel op in de aangekondigde wetgeving over de bestuursstructuur van de pensioenfondsen.

Lukt dit niet voor het einde van dit jaar, dan wordt op per 2013 de wet Koşer Kaya / Blok als interim-maatregel van kracht.

Tot medio 2009 trad Peter Broekhuijsen op als woordvoerder en onderhandelaar voor de ouderenorganisaties op dit complexe dossier. Hij nam deel aan het team dat de Kamerleden ondersteunde bij de ontwikkeling van het wetsvoorstel. Broekhuijsen: 'Als bestuurder van NVOG en CSO heb ik altijd gepleit voor onderhandelingen op basis van respect voor alle partijen. Je moet niet alles in één klap willen binnenhalen. Stap voor stap is de enige manier om iets te bereiken.'

De belangrijkste zaken die nu wettelijk geregeld worden zijn:

- Gepensioneerden hebben recht op bestuursdeelname in pensioenfondsen.
- Benoeming van bestuursleden kan op grond van verkiezingen, waarvoor ook 'externen' namens deelnemende organisaties kunnen worden voorgedragen.
- In de besturen van pensioenfond-

sen moeten alle belanghebbenden op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd zijn (diversiteit).

- Pensioenfondsen zijn verplicht op een verzoek daartoe aan deelnemers of pensioengerechtigden informatie te verstrekken over de oprichting of het bestaan van een belangenvereniging van deelnemers of pensioengerechtigden.
- Een minderheid van 30 procent van de leden van de deelnemersraad kan bij de Ondernemingskamer laten toetsen of het fondsbestuur de belangen van deelnemers voldoende evenwichtig heeft afgewogen bij besluitvorming.

Volgens Peter Broekhuijsen doen pensioenfondsbesturen er goed aan zich nu op de situatie van 2013 voor te bereiden. Ouderenorganisaties praten al met elkaar en met pensioenorganisaties over de implementatie van de wetswijzigingen.

Uitgebreide informatie over de geschiedenis en het eindresultaat van het wetsvoorstel is te vinden op de website van Erwin Nypels: www.nypels.nl

BOEKBESPREKING

Je tweede jeugd begint nu — in drie stappen fit

Eind vorig jaar verscheen een overzichtelijk en handig boek 'voor iedereen die wil genieten van een prettige oude dag'. Het werd geschreven door voormalig schaatskampioen Ard Schenk en Edwin van den Dungen. Actief gezond en fit blijven is de beste manier om zo lang mogelijk uit het zorgcircuit te blijven, ook als de jaren gaan tellen. Goede voeding, meer beweging en krachttraining, zijn de drie stappen

die de auteurs aanbevelen voor een energieke leven. Van den Dungen illustreert aan de hand van het verhaal van zijn eigen 77-jarige vader hoe het drastisch anders kan: van een uitgebluste bejaarde die nauwelijks vooruit kon komen, naar een levenslustige senior die zich tien jaar jonger voelt. Het boek bevat aanstekelijke foto's en bruikbare schema's en adviezen, aangevuld met rake citaten. Zoals die van

de negentiende-eeuwse *Earl of Derby*: 'Mensen die nu geen tijd hebben om te bewegen, zullen straks tijd moeten vrijmaken om ziek te zijn.'

Ard Schenk, Edwin van den Dungen

ISBN 9789461620736

224 pagina's; € 19,95

2011 / House of Knowledge

Verdeel en heers

Politici wakkeren generatietegenstellingen aan

'De meeste ouderen hebben het goed', hoe vaak hoor je het niet? Als iemand dan de harde cijfers over arme ouderen toont, is al snel de tegenwerping dat daar allerlei regelingen voor zijn, zoals de bijzondere bijstand. Dat de toegang tot die regelingen voor velen een moeizame weg is, wordt niet altijd aangenomen, ook niet door politici. Zelfs wordt dan vaak de positie van jongere generaties aangehaald, die mogelijk nog ernstiger zou zijn. Er komt argwaan bij me op, want is dit een manier om de problemen bij ouderen minder belangrijk te doen schijnen?

Jongeren hebben een punt, wanneer ze stellen dat ze slecht vertegenwoordigd zijn in overlegorganen, zoals in de Sociaal Economische Raad. Dit geldt overigens ook voor de ouderen. Dat jongeren zich niet goed vertegenwoordigd voelen door vakbonden, is ook te verklaren. Vakbondsbestuurders zijn gemiddeld een stuk ouder dan zij. De nieuw opgerichte vakbond *Alternatief voor Vakbond* is hierop hun antwoord, en ook de jongerenafdelingen van de FNV en CNV laten van zich horen.

Voor deze ontwikkelingen kan men begrip hebben, maar ze hebben ook bedenkelijke kanten, want inmiddels verspreiden Kamerleden en andere politici bewust of onbewust de boodschap dat er sprake is van een generatieconflict. Het zoemt rond dat de jongeren moeten opdraaien voor de pensioenen van de ouderen. Politici en veel andere mensen zijn dit inmiddels gaan geloven.

Uit een recente enquête door het bureau *Motivaction* blijkt dat meer dan de helft van de werknemers vindt dat de rekening van het pensioentekort wordt doorgeschoven naar de jongeren. Het lijkt of er een ware hersenspoeling is opgetreden. En dit is nog niet het ergste. Want dit accent op generatietegenstellingen kan de politici goed van pas komen. Een welbekende tactiek is immers verdeel en heers. Zo nodig worden tegenstellingen bewust opgeroepen en gebruikt. In het voorbeeld van de pensioenen is die: we kunnen de ouderen niet nog meer betalen want dan komen de jongeren in verzet. De verdenking betreffende verdeel en heers is moeilijk te bewijzen, maar heeft wel een duidelijke aanwijzing, want wat politici absoluut niet doen, is deze bewering krachtig tegenspreken. Dit kunnen ze eenvoudig doen door te wijzen op de levensloop. Er zijn nu eenmaal fasen in het leven waarin een mens zeer afhankelijk is. Dat is de eerste fase, in de kindertijd, en de laatste fase, de ouderdom. Het is dus volkomen vanzelfsprekend dat de middengeneraties moeten zorgen voor de anderen.

Hoog

De pensioenpremies die door de werkenden worden opgebracht, kunnen onaangenaam hoog zijn. Ze zullen die alleen willen betalen als ze later ook op zorg en pensioen kunnen rekenen. Daar wringt de schoen, want politici hebben de regels regelmatig veranderd. Zo werd bijvoorbeeld in de jaren negentig de waardevastheid van de pensioenen losgelaten en werden de

Geert Braam

nabestaandenpensioenen verslechterd. Waar mensen een leven lang op hadden gerekend, werd zeer onzeker. De overheid zelf heeft hiermee wantrouwen opgeroepen en indirect ook generatietegenstellingen. Politiek is een spel van macht. Verdeel en heers is daar een bedenkelijk onderdeel van dat vooral ten koste gaat van ouderen en zwakkeren.

Prof. dr. G.P.A. Braam is emeritus-hoogleraar Sociologie aan de Universiteit Twente en mederedacteur van het Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie. Een vergelijkbare tekst werd in oktober 2011 gepubliceerd in Tubantia en is met toestemming van de auteur overgenomen. Zie: www.prof-geert-braam.nl

Nog een plaats voor ouderen?

In vroege samenlevingen, die tegenwoordig al snel primitief worden genoemd, namen ouderen een speciale plaats in. Dit gebeurde wellicht mede omdat oud zijn toen weinig voorkwam. Velen stierven voor het bereiken van de middelbare leeftijd; een oud mens was iets bijzonders, iets waar ieder achting voor had. 'Voor het grijze haar zult gij opstaan en aan de oude zult gij eer bewijzen', heette het bijvoorbeeld in het Oudtestamentische Israël.

Er speelde meer dan alleen eerbied voor de ouderdom. De strijd om het bestaan was veelal hard en de wijsheid en kennis van ouderen waren zeer nodig om te kunnen overleven. Zo had Griekenland vroeger de oude raadsman Nestor; het raadgevend lichaam in het oude Rome was de *senatus*, afgeleid van het woord *senex* (oude man).

Ouderen waren niet alleen raadgevers, ze waren ook een voorbeeld. Hoe zij leefden en handelden, was in ieder geval niet nadelig, anders waren ze niet zo oud geworden. Het was niet meer dan logisch dat ouderen hun kennis en kunde op allerlei vlak door-gaven.

In de huidige westerse samenleving is dit soort aandacht voor ouderen nihil. Hun kennis en kunde, hun opgedane ervaringen en gegroeide kijk op zaken, wie vraagt er naar? De samenleving kan ook zonder hen. Mechanisatie, automatisering en sub-deskundigheden hebben allerlei kennis, ervaring en wijsheid naar de achtergrond gedrongen. Ouderen zijn niet echt meer nodig, daarom kijkt de samenleving anders tegen deze leeftijdsgroep aan. Er komt

een ouderenprobleem. Een groot aantal ouderen kost de samenleving veel. 'De pensioenen zullen omlaag moeten', zei minister De Koning al in 1989.

Er wordt over het hoofd gezien dat elke generatie veel van vorige generaties ontvangt. Wie nu leeft hoeft — om willekeurig wat te noemen — de auto, de telefoon, het navigatiesysteem en de antibiotica niet meer uit te vinden. De in eeuwen ontwikkelde wis- en natuurkunde wordt hun in enkele jaren bijgebracht, zoals veel andere wetenschappelijke kennis. Dat is een onvoorstelbaar groot kapitaal. Toch lijken velen zich dit niet te realiseren. De focus lijkt vooral gericht op hoeveel ouderen mogelijk gaan kosten.

Consultatiebureaus

Eerdere generaties stelden die vraag niet. Zo werden na de oorlog consultatiebureaus opgezet, veel scholen gebouwd, er kwamen schoolartsen en — tandartsen. Voor de toen oudere generaties werd de AOW ingevoerd. Het gebeurde gewoon, want die generatie was niet alleen maar op zichzelf georiënteerd.

Jongeren vragen zich bezorgd af of er voor hen straks voldoende overblijft. Hoewel, zelfs als de economie de komende 25 jaar gemiddeld met slechts 1,2 procent per jaar groeit, ligt het reële BBP 35 procent hoger dan nu. Toch willen velen nú een fors deel van de nationale koek en wentelen ze de kosten van de verouderende bevolking af door pensioenen te verlagen. Er zijn zelfs ideeën om ouderen te verplichten hun huis te verkopen om zo hun zorgkosten te kunnen betalen.

Jan van Stuijvenberg

Kennelijk is dat nu de opvatting over een redelijke inkomensverdeling tussen de generaties.

In het parlement zijn gepensioneerden niet of nauwelijks vertegenwoordigd en het is niet op de belangen van ouderen gericht. De vakbeweging en de werkgevers, die samen in de SER en in andere adviesorganen zitten, hebben de ouderen ook niet op hun netvlies. Net zo min als andere invloedrijke lobbygroepen. Ouderen zijn een soort restpost geworden. Een vreemde zaak, want met zoveel deskundige en ervaren ouderen moet dat kunnen veranderen.

Jan van Stuijvenberg
is oud-bestuurslid van de NVOG
en lid van de VG Berenschot.

Colofon

NVOG Expliciet is het kwartaalblad van de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden. Het blad is het gratis informatieorgaan voor de aangesloten lidorganisaties en externe relaties van de NVOG.

In NVOG Expliciet verschijnen artikelen op het gebied van ouderenbeleid, in het bijzonder over pensioenen, inkomen, zorg en welzijn. Het NVOG-bestuur is eindverantwoordelijk voor de inhoud. De operationele verantwoordelijkheid is in handen van de redactie.

NVOG Expliciet kan zowel per post als per e-mail worden ontvangen. Adreswijzigingen kunnen worden doorgegeven aan de NVOG, per e-mail of telefonisch. Het magazine is ook te downloaden via de website van de NVOG.

Het overnemen van artikelen en/of foto's uit NVOG Expliciet is toegestaan met toestemming van de NVOG én met bron- en auteursvermelding. Externe medewerkers vragen hiervoor een honorarium. Om dit te regelen kunt u rechtstreeks contact opnemen met de betreffende fotograaf of journalist (onder andere vindbaar via internet).

Redactie

Hoofdredactie	Martina van den Dool (NVOG)
Eindredactie	Marieke Sjerps (Sjerps Communicatie)
Redactiesecretariaat	Belinda Koops (NVOG)

Aan dit nummer werkten mee

Henk Boom, Geert Braam, Rob de Brouwer, Jan Cieremans, Henk Duijts, Jan van Stuijvenberg, Frans van Zon

Redactieadres

NVOG
Postbus 2069
3500 GB Utrecht
T : 030 - 284 60 80
E : info@gepensioneerden.nl
W : www.gepensioneerden.nl

Vormgeving en druk

Rooduijn communicatie & design, Den Haag

ISSN-nummer: 1877-9697

Bestuur NVOG

dhr. drs. M.J. van Rooijen, voorzitter
dhr. ing. S. Molkenboer MBA, vicevoorzitter en penningmeester a.i.
dhr. prof. dr. B.M.S. van Praag, secretaris a.i.
dhr. F. Candel
mw. M.R. Matthijsen

Over de NVOG

De NVOG is de landelijke overkoepelende vereniging van organisaties van gepensioneerden, afkomstig uit het bedrijfsleven, de overheid en maatschappelijke organisaties. De NVOG werd opgericht in 1986. Ze behartigt de collectieve belangen van de gepensioneerden en hun nagelaten betrekkingen bij de overheid, politieke partijen en andere relevante instanties. Bij de vereniging zijn ruim 90 organisaties aangesloten (met circa 150.000 leden), die de belangen van ruim een miljoen gepensioneerden behartigen.

De NVOG is een vrijwilligersorganisatie die steunt op de onbetaalde medewerking van tientallen leden van de aangesloten organisaties. Verder heeft de vereniging in Utrecht een klein kantoor met drie vaste krachten.

Onderwerpen waarvoor de NVOG zich inzet liggen voornamelijk op de terreinen inkomen, pensioenen, zorg en welzijn.

De NVOG is verenigd met de Unie KBO, de PCOB en het NOOM in de koepel van ouderenorganisaties CSO, die samen ruim 550.000 ouderen vertegenwoordigt.

AANGESLOTEN ORGANISATIES

(Voor telefoonnummers, zie: www.gepensioneerden.nl)

- ABAB** - Vereniging van oud-medewerkers ABAB
ABN AMRO - Belangenvereniging Postactieven ABN AMRO (BPA)
Achmea - Achmea Gepensioneerden Vereniging (AGV)
AC-medewerkers - Vereniging van Oud AC-medewerkers (VOAC)
Agrarische sectoren - Vereniging van Gepensioneerden uit de coöperatieve Agrarische sectoren en Zuivelindustrie (VGAZ)
ANWB - Vereniging van Gepensioneerden ANWB
ARCADIS - Vereniging van Gepensioneerden ARCADIS (VGA)
Atos Origin - Vereniging van Gepensioneerden van Atos Origin (VGAO)
AVEBE - Vereniging van Gepensioneerden van AVEBE (VerGePa)
AWV(N) - Vereniging van AWV(N) Gepensioneerden
BAM - Vereniging BAM Gepensioneerden (voorheen HBG)
Berenschot - Vereniging Gepensioneerden Berenschot
Bouwcentrum - Vereniging van Belanghebbenden bij het Bouwcentrum Pensioenfonds (BBPf)
BP - Vereniging van Oud BP-medewerkers (VOBP)
BPM/NOVA - Vereniging van Oud BPM/NOVA-medewerkers (VOBNM)
Brill - Belangenvereniging Oud-medewerkers Koninklijke Brill N.V. (B.O.B.)
Buhrmann - Vereniging Gepensioneerden Buhrmann/Corporate Express
Cargill - Vereniging van Gepensioneerden Cargill Nederland
Cehave - Vereniging van Gepensioneerden Cehave Landbouwbelang
Chevron Texaco - Vereniging van Gepensioneerden Chevron Texaco
CSM Suiker - Vereniging van Gepensioneerden en Nabestaanden CSM Suiker
Deloitte - Vereniging van Pensioengerechtigden Deloitte (VVPD)
De Nederlandsche Bank - Belangenvereniging Pensioengerechtigden De Nederlandsche Bank N.V. (BP DNB)
Detailhandel - Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel (V-G-D)
Douwe Egberts - Vereniging van Gepensioneerden Douwe Egberts (VGDE)
DOW - Vereniging van DOW Gepensioneerden in Nederland (VDG)
Draka en NKF - Vereniging van Gepensioneerden Draka en NKF (VvGDN)
DSM - Vereniging DSM Gepensioneerden (VDP)
Dupont - Vereniging van Gepensioneerden Dupont Nederland (VGDN)
Elsevier - Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen(VGEO)
ENCI - ENCI-Vereniging van Gepensioneerden (EVG)
ExxonMobil - Vereniging van Gepensioneerden van ExxonMobil (VGEM)
Fujifilm - Belangenvereniging Pensioengerechtigden Fujifilm
Gasunie - Vereniging van Pensioengerechtigden en Postactieven Gasunie (VGGasunie)
Haskoning - Belangenvereniging Gepensioneerden Haskoning (BGH)
Heineken - Vereniging van Gepensioneerden bij Heineken (VVGH)
Hercules - Vereniging van Gepensioneerden van Hercules in Nederland
Holland Casino - Vereniging Gepensioneerden Holland Casino
Hunter Douglas - Vereniging van Hunter Douglas Gepensioneerden (VHDG)
IBM - Vereniging van oud-medewerkers van IBM Nederland (Grey Blue Circle)
ING - Vereniging Senioren ING (VSI)
KLM - Vereniging van Gepensioneerden der KLM
Kodak - Vereniging van Gepensioneerden van Kodak Nederland B.V.
Koninklijke Ten Cate - Vereniging van Gepensioneerden Koninklijke Ten Cate (VGKTC)
Landbouwschap - Vereniging Belanghebbenden Pensioenverordening Landbouwschap
Lanschot - Vereniging van Gepensioneerden van Van Lanschot Bankiers (VGL)
Lease Pensioenbelang - Vereniging Lease Pensioenbelang (VeLP)
Loodsen - Vereniging van Nederlandse Oud-Loodsen (VNo-L)
- Lyondell** - Vereniging van Gepensioneerden Lyondell (VVG-Lyondell)
Media - Vereniging van Gepensioneerde medewerkers bij de Omroep en andere Media (VGOmedia)
Meneba - Vereniging van Gepensioneerden Meneba (VGM)
Michelin - Vereniging van Oud-Michelin-Medewerkers (VOM)
NBP - Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen (NBP)
Nedlloyd - Vereniging Deelnemers Nedlloyd Pensioenfonds (DNP)
NHTV - Vereniging van Gepensioneerden NHTV
NIBC - Vereniging van Gepensioneerden NIBC
Nutreco - Vereniging Gepensioneerden Nutreco
Océ - Vereniging Gepensioneerden Océ (VG-Océ)
Officieren - Koninklijke Vereniging van Eervol ontslagen Officieren van de Nederlandse Krijgsmacht (KVEO)
Paramelt - Vereniging Gepensioneerden Paramelt
Politie - Belangenvereniging Pensioengerechtigden Politie (BPPol)
PUSH - Stichting PUSH (VOEKS, FPVG, VUG, VGAN, VGSP, VOHM, VPP-TDV)
Rabobank - Vereniging Gepensioneerden Rabobank (VG-Rabobank)
Rath en Doodeheefver - Vereniging Belanghebbenden Pensioenen Rath en Doodeheefver
SABIC - Vereniging Gepensioneerden SABIC Europe (VGSE)
Schiphol - Vereniging Gepensioneerden Schiphol
Siemens - Vereniging van Gepensioneerden en vervroegd uitgetreden van Siemens Nederland N.V.
(VG Siemens)
Stork - Vereniging Gepensioneerden Stork (VGS)
Strabo - Vereniging Gerechtigden Pensioen Reglementen Strabo Verpakkingen N.V.
Thales - Vereniging van (vroeg)gepensioneerden van de Stichting Pensioenfonds Thales Nederland (VVSPTN)
TNO - Vereniging van Oud TNO-ers (eTNOs)
Triumph - Vereniging van Gepensioneerden en Pensioenrechthebbenden Triumph (VGT)
Unisys - Belangenvereniging van Oud Medewerkers Unisys (BOMU)
Urenco Nederland - "De Kern" Vereniging van Gepensioneerden Urenco Nederland
UWV - Gepensioneerdenvereniging UWV (GvU)
Veilig Verkeer Nederland - Vereniging van Gepensioneerden Veilig Verkeer Nederland (VVGvVN)
Vereenigde Glasfabrieken - Vereniging van Gepensioneerden Vereenigde Glasfabrieken
Vervoerspersoneel - Bond van Gepensioneerd Vervoerspersoneel (BGV)
Volker Wessels Stevin - Vereniging van Gepensioneerden van Koninklijke Volker Wessels Stevin (VGKVWS)
Volkshuisvesters Pensioen - Vereniging van Gepensioneerden van de Stichting Pensioenfonds Woningcorporaties (VGSPW)
Vopak - Vereniging Gepensioneerden Vopak (VGV)
Wegener - Vereniging van Gepensioneerden van het Algemeen Pensioenfonds Wegener
Whirlpool - Vereniging van Whirlpool Gepensioneerden (VWG)
Wilma - Vereniging van Gepensioneerde Deelnemers Stichting Pensioenfonds Wilma
Zorg en Welzijn - Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn (BPP)